15/08/2023

«Θεοτόκος! Η πονεμένη χαρά της Ρωμιοσύνης»

/ Γνώμες

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρῶν καί Νιγρίτης κ. Θεολόγου

Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἀποτελεῖ τό ἱερώτατο ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους κατοικητήριο τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἐκείνη, ὡς λογικός Παράδεισος, ἔκανε τήν γῆ οὐρανό, καθώς διά τοῦ θείου καί ὑπερφυοῦς Τόκου Της, τοῦ Κυρίου καί Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Θεός φανερώθηκε ὡς τέλειος ἄνθρωπος στόν κόσμο. Ἐκείνη, μέ τήν ἐλεύθερη συμμετοχή καί συμβολή Της στό σχέδιο τῆς ἐνσάρκου θείας Οἰκονομίας, ἀνέδειξε καί πάλιν τόν ἄνθρωπο πολίτη τοῦ Οὐρανοῦ, τῆς πρώτης δηλαδή πατρίδος του, συνόμιλο τῶν Ἀγγέλων καί οἰκεῖο τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὁλόφωτη ὕπαρξή Της ἔγινε τό ἱερό ἐργαστήριο τῆς ἑνώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μέ τόν Θεόν. Ἡ ὑπερύμνητος Μαρία «τήν ἄφατον τῆς τοῦ Θεοῦ πρός ἀνθρώπους ἀγάπης ἐδημοσίευσεν ἄβυσσον». Ἐκείνη, «ἡ δούλη καί Μήτηρ Θεοῦ», ἔγινε ἡ νοητή κλίμακα διά τῆς ὁποίας κατέβηκε στήν γῆ καί ἔγινε ἄνθρωπος ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἐκείνη πάλι γίνεται ἡ νοητή γέφυρα πού ὁδηγεῖ ἀπό τήν γῆ στόν οὐρανό τούς ἀνθρώπους.

Ἡ θεόπαις Μαριάμ, τό μέγα τοῦτο «μυστήριο», μακαρίζεται ἀξιοχρέως ἀπό τούς θεοφόρους Πατέρες μας ὡς ἡ μόνη Θεοτόκος.

Στήν πάναγνη κοιλία Της, ἡ ἀνθρώπινη φύση, μέσα ἀπό τήν ὑποστατική ἕνωσή της μέ τήν θεότητα τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἔλαβε «θέωσιν καί λόγωσιν καί ὑπερύψωσιν», ἔγινε «ὁμόθεος τῷ Λόγῳ». Διά τοῦτο «ἡ δόξα καί ἡ τιμή τῆς Θεοτόκου ἔσωθεν, ὁ τῆς κοιλίας καρπός, ὁ Χριστός». Ἐκείνη, μέ τήν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί

τόν πανθαύμαστο πλοῦτο τῶν θεοειδῶν ἀρετῶν Της, τίς ὁποῖες ἐλευθέρως καί φιλοπόνως καλλιέργησε καί πολλαπλασίασε, ἰδιαιτέρως μάλιστα μέ τήν θερμουργό πίστη Της, τήν ἁγία καί τελεία ὑπακοή Της στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, τήν κατ᾽ ἄμφω ὑπέρλαμπρη ἀγνότητά Της, τήν ὑψοποιό Της ταπείνωση, τήν πύρινη προσευχή Της, «υἱόν ἐποίησεν ἀνθρώπου τόν Θεόν, καί τόν ἄνθρωπον υἱόν Θεοῦ». Πρώτη ἐκείνη ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους ἔφθασε στήν κατά χάριν θέωση, καθώς ἐκυοφόρησε τόν αὐτουργό τῆς σωτηρίας μας, Ἰησοῦν Χριστόν. Ὡς «σκεῦος θείας ἐκλογῆς καί ἐλέους», ἡ Θεοτόκος καί ἀειπάρθενος Μαρία ἀνεδείχθη ἀνωτέρα πάσης ὁρατῆς καί ἀοράτου κτίσεως, τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καί ἀσυγκρίτως ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφείμ. Στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο ὁδηγοῦν ὅλα τά θαυμαστά γεγονότα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Αὐτήν προεικονίζουν μυστικῶς οἱ τύποι καί οἱ συμβολισμοί της. Αὐτὴ ἐφανέρωσε τὴν ὕψιστη εὐγένεια, τό κάλλος, τήν εὐπρέπεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καί τόν τελικόν προορισμό της. Νά γίνει θεοτόκος!

Ἡ Ὀρθόδοξη διδασκαλία γιά τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο θεμελιώνεται σέ χριστολογική βάση. Τό ὑπερευλογημένο πρόσωπο καί ἡ ἀποστολή τῆς Παρθένου Μαρίας μένουν μετέωρα καί ἀκατανόητα, ἐάν δέν συνδεθοῦν μέ τήν χριστολογία καί τήν σωτηριολογία. Τό ὄνομα Θεοτόκος «ἅπαν τό μυστήριον τῆς οἰκονομίας συνίστησι», διδάσκει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Ἡ Θεοτόκος εἶναι πάντοτε ἀχώριστη ἀπό τόν Υἱό Της, καθώς «οὐδέν γάρ μέσον Μητρός καί Υἱοῦ». Ἡ Θεοτόκος δέν ἐνεργεῖ καί δέν τιμᾶται αὐτονομημένα καί ἀνεξάρτητα ἀπό τόν Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν, στόν Ὁποῖον μόνον ἀνήκει δόξα, τιμή, λατρεία καί προσκύνησις. Γι᾽ αὐτό καί ὁ ὅρος Θεοτόκος στήν πραγματικότητα εἶναι χριστολογικός καί σωτηριολογικός ὅρος. Ἡ Παναγία ὑπῆρξε σέ ὅλη τήν ἐπίγειο ζωή Της Παρθένος, «νῷ καί ψυχῇ καί σώματι ἀειπαρθενεύουσα». Ἡ Θεοτόκος Μαρία εἶναι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος πού ἐνώθηκε μέ τόν Κύριον καί ὡς ἐκ τούτου ἦταν δίκαιον, ἐκεῖνο τό πανάχραντο σῶμα πού «ἐδάνεισε» στόν Θεάνθρωπο Κύριόν μας τήν ἀνθρώπινη φύση καὶ ἔγινε ἔμψυχος ναὸς τῆς Θεότητος, νά μήν μείνει στήν φθορά τοῦ θανάτου. Διά τοῦτο καί μέ τήν πανένδοξη Κοίμησή Της, πού εἶναι προάγγελος τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καί τοῦ δοξασμοῦ τῶν δικαίων, μετέστη πρώτη ἐκείνη ὡς πρωτογέννημα τῆς «καινῆς ἐν Χριστῷ κτίσεως» καί μετά δόξης πολλῆς στά ἐπουράνια «Ἅγια τῶν ἁγίων», ὅπου καί πρεσβεύει γιά ὅλους μας, τά «ἐν Χριστῷ» πνευματικά της παιδιά.

Ἡ μακαρία κοίμησίς Της εἶναι φυσική μέν, ταυτοχρόνως ὅμως ἔνδοξη καί ζωηφόρος. «Ἡ θυγάτηρ τοῦ πάλαι Ἀδάμ», ἡ πανάμωμος κόρη τῆς Ναζαρέτ, «τάς πατρικάς εὐθύνας ὑπέρχεται» καί θάνατο ἀποθνήσκει ἀνθρώπινο καί «τῇ νομίμῳ ταφῇ παραδίδοται» καί διά τοῦ θανάτου μεταβαίνει μετά δόξης πολλῆς σέ οὐράνια καί ἀτελεύτητη ζωή. Διά τοῦ θανάτου Της ἡ μητέρα τοῦ νικητή τοῦ θανάτου

ἀποθέτει τήν φθαρτότητα τοῦ χοϊκοῦ σκήνους Της καί ἐνδύεται δόξα, θεϊκή καί αἰώνιο. Ἡ ἀθάνατος Κοίμησις τῆς Κυρίας Θεοτόκου δέν λογίζεται πλέον ὡς τιμωρία, καταδίκη, αἰτία θλίψεως καί ὀδύνης, ἀλλά γίνεται Εὐαγγελισμός καί ἡ θλίψη χαρά. «Γιά σένα χαίρεται ὅλη ἡ πλάση, τονίζει ὁ Φώτης Κόντογλου. Σήμερα πού κοιμήθηκες θαρρεῖς πώς ἡ χαρά γίνηκε πιό μεγάλη, ἡ θλίψη ἄλλαξε σέ ἀγαλλίαση, ἡ ἐλπίδα ζωήρεψε».

Ἡ Παναγία Μητέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τό κορυφαῖο πρότυπο τοῦ κατά χάριν καί προαίρεσιν θεουμένου ἀνθρώπου, τήν κορυφή τῶν ἀρετῶν, τό πέλαγος τῆς ἀγάπης, τό ἀσφαλές καταφύγιο τῶν πονεμένων, τό καύχημα τῶν πιστῶν, τήν ἀνεξάντλητη βοήθεια τῶν ἀβοήθητων, τήν φιλόστοργη παρηγορία τῶν ἀναγκεμένων, τήν χαρά τῶν πικραμένων, τήν μάνα τῶν ὀρφανῶν, τήν ἐλπίδα καί ἐγγύηση τῶν ἁμαρτανόντων, τήν ἀνύστακτη φρουρό τοῦ κόσμου, τήν ἀκένωτη πηγή τοῦ θείου ἐλέους, τόν ἀστείρευτο ποταμό τῶν θαυμάτων, τό τεῖχος τῶν πιστῶν, τό ἀκατάβλητο σκῆπτρο τῶν ὀρθοδόξων, τήν ἀκοίμητη μεσίτρια ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πρός τόν μόνον κατ’ ἀπόλυτον ἔννοιαν μεσίτην καί Σωτήρα τοῦ κόσμου Ἰησοῦν Χριστόν. Ἡ Παναγία μας, τονίζει καί πάλιν ὁ Φώτης Κόντογλου, συγγραφέας, ἁγιογράφος καί ἔνθεος στοχαστής, «εἶναι ἡ πικραμένη χαρά τῆς ὀρθοδοξίας! Μονάχα στήν Ἑλλάδα προσκυνιέται ἡ Παναγία μέ τόν πρεπούμενο τρόπο, ἤγουν μέ δάκρυα, μέ πόνο, μέ ταπεινή ἀγάπη, μέ σέβας σάν μητέρα μας καί σάν Μητέρα τοῦ Θεοῦ μας». Εἴθε οἱ ἅγιες προσευχές Της νά σκεπάζουν προστατευτικῶς ὅλους μας.